

Motion till riksdagen 2011/12:Fi207

av Ulla Andersson m.fl. (V)

Sparbankerna

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa egenkapitalbevis i den svenska sparbankslagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till finansiering av startkapital för att bilda nya sparbanker.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast ska göra en översyn av banklagstiftningen.

Bakgrund

Vänsterpartiet menar att det är viktigt att öka konkurrensen på bankmarknaden. Ökad konkurrens förbättrar möjligheterna för inte minst småföretag och hushåll utanför de större städerna. De lokala sparbankerna utgör en viktig resurs för den regionala utvecklingen. Deras förankring i lokalsamhället gör att sparbankerna har goda kunskaper om det samhälle, de företag och de människor som finns och verkar där. Samtliga lokala banker är lokaliserade utanför de större tätorterna. Bland annat beviljas lån till småföretag och privatpersoner som annars kanske inte skulle ha godkänts – av främst affärsbankerna. Eftersom sparbankerna i grunden går ut på att verka lokalt har de en unik kundkänedom genom en nära relation till de lokala företagarna. Det är en oerhört viktig och basal kunskap för en bank som arbetar utifrån lokalsamhällets bästa.

Att sparbankerna inte har möjlighet att dela ut vinster till aktieägare, utan i stället måste fondera vinsterna, innebär ökad trygghet för bankkunderna. Delar av det fonderade överskottet får sedan enbart användas för samhällsnyt-

Fel! Okänt namn på

tiga ändamål som utvecklar regionen och lokalsamhället i långsiktigt hållbar riktning.

De lokala sparbankerna har en affärsomslutning på ca 500 miljarder kronor, ett samlat resultat på nästan 3 miljarder och ett soliditetstal på i snitt 20 procent. Det finns anledning att tro att fler lokala sparbanker kommer att utveckla samhället, bl.a. genom en klok långivning till lokala och regionala företag som leder till arbetstillfällen och därmed framtidstro för orten och regionen. I dag finns sparbanker enbart i cirka hälften av kommunerna inklusive ett antal filialer. Vänsterpartiet menar att redan befintliga sparbanker ska kunna utvecklas och verka för att nya sparbanker ska kunna etableras.

Egenkapitalbevis

Regeringen har, efter otaliga initiativ från Vänsterpartiet, tillsatt en internutredning för att se över frågan om egenkapitalbevis för sparbanksrörelsen. Utredningens resultat skulle ha presenterats i våras men har ännu ej redovisats. Egenkapitalbevis kan vara av avgörande betydelse för tillgången till kapital på landsbygden i framtiden.

Egenkapitalbevis är redan infört i Norge och har utfallit väl. Egenkapital är ett instrument som har viss likhet med aktier. Huvudprincipen är att egenkapitalbevisens kapitalandel läggs under samma regelverk som institutionens övriga kapital så att utdelningar, gåvor till allmännyttiga ändamål samt avsättningar till sparbankens fond styrs av ett och samma regelverk. Skillnaden mot aktier ligger främst i äganderätten till bankens förmögenhet samt inflytandet i bankens organ.

Systemet med egenkapitalbevis kan vara värdefullt i såväl goda som dåliga tider. För att förebygga eller ta sig ur en kris kan ett kapitaltillskott via bevisen vara en avgörande faktor för att få en sparbank att överleva och fortsätta att vara en lokal utvecklingsmotor. I andra lägen kan bevisen bidra till en ökad kapitalmängd, vilket ger sparbanken större möjligheter att öka krediterna till de lokala kundgrupperna och därmed intäkterna.

Vänsterpartiet kan konstatera att den norska lagstiftningen leder till att ägare av egenkapitalbevis inte kan få en beslutande majoritet i banken och att den inte heller kan säljas. Man kan också säga att det kan vara ett skydd mot aktiebolagslagens avigsidor. Vänsterpartiet menar att Sverige, efter norsk modell, bör införa egenkapitalbevis i sparbankslagen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Startkapital

Det tar lång tid att bygga en bank och att grunda det kapital en stabil bank behöver. Det kan behövas möjligheter till statliga kreditgarantier eller uppstartslån i syfte att öka nyetableringen av sparbanker. Då skulle samtidigt sparbankernas roll och filosofi behöva preciseras, bl.a. att de inte får ägna sig

Fel! Okänt namn på

åt det slag av riskfylld spekulering som de stora affärsbankerna gjort. Former-
na för hur styrelseledamöter för sparbankerna utses kan också behöva ses
över för att få en starkare styrning.

På så sätt skulle vi kunna bidra till att de nya sparbankerna ges goda förut-
sättningar att växa sig starka. I jämförelse med de krisinsatser som de stora
affärsbankerna fått via statliga räddningspaket torde kreditgarantier eller upp-
startslån till nya sparbanker både vara billigare och mindre riskabla. Rege-
ringen bör återkomma med förslag till finansiering av startkapital för bildande
av fler sparbanker. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till
känna.

Översyn av banklagstiftningen

Vänsterpartiet vill stärka konkurrensneutraliteten och kundernas valmöjlig-
heter på bankmarknaden. De små sparbankerna verkar i flera avseenden under
samma lagstiftning som de stora affärsbankerna. Basel II- och III-reglerna
innebär i princip att samma administrativa bördor i form av rapportering m.m.
läggs på små lokala sparbanker som på de stora globala bankjättarna. Vi me-
nar att denna ordning inte är rimlig och att den missgynnar små lokala spar-
banker. För att åstadkomma konkurrensneutralitet mellan olika banker bör
regeringen därför snarast göra en översyn av banklagstiftningen. Detta bör
riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 27 september 2011

Ulla Andersson (V)

Josefin Brink (V)

Christina Höj Larsen (V)

Jacob Johnson (V)

Rossana Dinamarca (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)